

Sygn. akt III S 7/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska del. SSO Beata Górską (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **B. O.**

przeciwko **Sądowi Okręgowemu w Szczecinie VII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

na skutek skargi na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie VII Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII Pa 2/13

p o s t a n a w i a :

oddalić skargę.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak del. SSO Beata Górską

Sygn. akt III S 7/13

UZASADNIENIE

B. O. w piśmie z dnia 16 maja 2013r. złożył skargę na naruszenie jego praw do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie Wydziałem VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. VII Pa 2/13, w której domaga się stwierdzenia przewlekłości postępowania i przyznania od Skarbu Państwa kwoty 10.000 zł,

Skarżący wskazał, że w dniu 22 czerwca 2010r. złożył pozew w Sądzie Rejonowym Szczecin - Centrum w Szczecinie, gdzie sprawa trwała przeszło dwa lata. Podczas gdy materiał dowodowy i przedmiot sprawy nie uzasadniał tak przewlekłego postępowania. Skarżący podał, że w sprawie przesłuchano dwóch świadków i dopuszczono dowód z opinii biegłego, które wydał opinie bardzo szybko. Zdaniem skarżącego sam fakt, że sprawa toczyła się dwa lata uprawnia do stwierdzenia, że doszło do przewlekłości postępowania.

Na okoliczność przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym podał, że Sąd Okręgowy wyznaczył termin rozprawy na 26 kwietnia 2013r. Termin ten był dla niego odpowiedni, bo zamierzał w maju wrócić z zagranicy i załatwić wszelkie sprawy z dochodzeniem roszczeń od Gminy M. S..

Z uwagi jednak na to, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał wniosku o uzupełnienie wyroku o rozstrzygnięcie o kosztach, Sąd Okręgowy odwołał termin rozprawy. Zdaniem skarżącego po raz kolejny nie z jego winy sprawa nadmiernie się przedłuża i trwa znacznie dłużej, aniżeli winna trwać w rzeczywistości.

Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie nie ustosunkował się do skargi.

Sąd Apelacyjny na podstawie akt sprawy o sygn. VII Pa 2/13 ustalił, że wyrokiem z dnia 16 października 2012r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda B. O. kwotę 14.682,16 zł. wraz z odsetkami, umorzył postępowanie co do kwoty 9.561,09zł, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od powoda B. O. na rzecz pozwanej Gminy M. S. kwotę 395,95 zł. tytułem kosztów procesu i nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 92,39 zł. tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Z powyższym wyrokiem z dnia 16 października 2012r. nie zgodziła się Gmina M. S. i w dniu 28 listopada 2012r. wniosła apelację.

Akta sprawy wraz z apelacją nadeszły do Sądu Okręgowego w dniu 2 stycznia 2013r.

Sąd Okręgowy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na 26 kwietnia 2013r. Z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd Rejonowy znajdującego się w aktach sprawy wniosku o uzupełnienie wyroku Sądu Rejonowego z dnia 16 października 2012r. o orzeczenie o kosztach postępowania w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych, Sąd Okręgowy zarządzeniem z dnia 25 kwietnia 2013r. odwołał termin rozprawy wyznaczony na 26 kwietnia 2013r. i nakazał zwrócić akta Sądowi Rejonowemu celem rozpoznania wniosku.

O odwołaniu terminu rozprawy pełnomocnicy stron zostali poinformowani telefonicznie w dniu 25 kwietnia 2013r.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2013r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił wniosek o uzupełnienie wyroku, bowiem w wyroku z dnia 16 października 2013r. zawarł orzeczenie o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarżący swoje żądanie oparł na przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z dnia 16 sierpnia 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm., zwanej dalej ustawą o skardze)..

Artykuł 2 ust.1 cyt. ustawy stanowi, iż strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W treści ust. 2 cyt. artykułu 2 ustawodawca zawarł cztery przesłanki pozwalające ocenić, czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania:

- terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty,
- uwzględnienie charakteru i stopnia zawiłości sprawy pod względem faktycznym i prawnym,
- znaczenie sprawy dla strony,
- zachowanie się stron, w szczególności strony zarzucającej przewlekłość postępowania.

Sąd Apelacyjny oceniając, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania miał na uwadze kryteria, o których mowa w przywołanym na wstępie rozważań art. 2 ust. 2 ustawy o skardze.

Ustawa nie określa wprost jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę.

Przewlekłość jest pojęciem względnym, jednak zawsze oznacza, że jakieś zdarzenie, czy stany są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się. Pojęcie to, w każdym przypadku musi być odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. W przypadku postępowania sądowego musi być do niego adekwatne i uwzględniać realia funkcjonowania sądów, na które to realia składa się przede wszystkim ilość i rodzajowość rozpoznawanych spraw, ale też charakter podejmowanych przez sądy czynności, za którymi stoją interesy konkretnych podmiotów i które tym samym wymagają analizy, namysłu i rozważań. Sprawność postępowania sądowego w żadnym razie nie może oznaczać za usprawiedliwione oczekiwania strony postępowania, że tuż po zainicjowaniu sporu zostanie wezwany na rozprawę, na której zapadnie wyrok. Tego rodzaju oczekiwanie przeczy istocie procesu sądowego, gdyż rzeczą sądu jest wszechstronne rozważenie racji obydwu stron, nie tylko strony skarżącej. Zatem, stanowczo należy podkreślić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki. Należy przy tym wskazać na treść art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i rozumienie tego przepisu w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a zwłaszcza użyte w nim pojęcie "rozsądny termin zakończenia sprawy". Zgodnie z tym przepisem każdy ma prawo do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie. Ocena, czy przewlekłość postępowania jest uzasadniona, musi być dokonywana w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem takich kryteriów określonych w orzecznictwie Trybunału jak: stopień złożoności sprawy, zachowanie skarżącego i odpowiednich władz oraz znaczenie materii objętej skargą (patrz: *Kubiszyn v. Polska*, wyrok ETPC 37437/97 z dnia 30 stycznia 2003 r.; *Jagiello v. Polska*, decyzja ETPC 61437/00 z dnia 30 kwietnia 2002 r.; *Jedamski v. Polska*, wyrok ETPC 29691/96 z dnia 26 lipca 2001 r.; *Malicka-Wąsowska v. Polska*, decyzja ETPC 41413/98 z dnia 5 kwietnia 2001 r.).

Z utrwalonego w judykaturze stanowiska wynika, że skarga na przewlekłość postępowania ma charakter wstępny i stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Skarga ma zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu (por. mającą moc zasady prawnej uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005/5/71). Postępowanie ze skargi na przewlekłość nie jest samodzielny postępowaniem, zmierzającym do stwierdzenia przewlekłości i ewentualnie zasądzenia z tego tytułu odpowiedniego odszkodowania (zadośćuczynienia). Jego celem jest przeciwdziałanie przewlekłości postępowania w trakcie jego trwania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., III SPP 2/11, Lex nr 901647 i z dnia 6 maja 2011 r., III SPP 5/11, Lex nr 848148).

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na uwzględnienie tylko wtedy, gdy przy prawidłowym zachowaniu się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania, sąd mimo przeciętnego stopnia faktycznej i prawnej zawłości sprawy, przez swą nieterminowość lub nieprawidłowość podejmowanych czynności, nie wydał rozstrzygnięcia co do istoty sprawy w rozsądnym terminie. Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, lecz także przez aktywność procesową strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2010 r., III SPP 22/10, Lex nr 694241), jak również przez stopień faktycznej i prawnej zawłości sprawy.

Przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy, długotrwałe zaniechanie przez sąd czynności lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w rozpoznawanym przypadku nie doszło do przewlekłości postępowania.

Sąd Apelacyjny mając na uwadze przedstawione powyżej kalendarium czynności w sprawie z odwołania pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego uznał, iż nie można Sądowi Okręgowemu zarzucić przewlekłości postępowania, albowiem

wszystkie czynności były podejmowane przez sąd bez nadmiernej zwłoki. Kontrolna analiza akt postępowania w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, że w toku postępowania nie doszło do uchybień w zakresie sprawności postępowania sądowego, na który miałby wpływ sąd. Zarzut skarżącego, że do przewlekłości postępowania doszło wskutek odwołania terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 26 kwietnia 2013r. jest nieuzasadniony. W szczególności trzeba mieć na względzie, że Sąd Okręgowy nie mógł rozpoznać apelacji przed rozpoznaniem wniosku o uzupełnienie wyroku Sądu Rejonowego, bowiem taki wniosek może rozpoznać Sąd, który wydał wyrok. Zatem Sąd Okręgowy był zobligowany do zwrotu akt Sądowi Rejonowemu celem rozpoznania wniosku o uzupełnienie wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego uprawnionym jest założenie, że gdyby nie skarga na przewlekłość postępowania, to doszło by do rozpoznania apelacji jeszcze w czerwcu br.. Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 22 maja 2013r. oddalił wniosek o uzupełnienie wyroku, zaś Sąd Okręgowy nie mógł wyznaczyć kolejnego terminu rozprawy apelacyjnej, gdyż akta sprawy znajdowały się w Sądzie Apelacyjnym.

Mając zatem na uwadze wyżej przedstawione okoliczności, powołane przepisy prawa oraz utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego należało uznać, że w niniejszej sprawie, nie wystąpiło podnoszone przez B. O. nadmierne przedłużenie postępowania i, że sprawa trwa znacznie dłużej, aniżeli trwać winna w rzeczywistości.

Zasadne jest przywołanie w tym miejscu poglądu wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 1 października 2008 roku, II S 6/08, KZS 2008, nr 11, poz. 70, iż nie można oczekiwać rozpoznania sprawy niezwłocznie po jej wniesieniu. Żadne społeczeństwo nie byłoby bowiem w stanie utrzymać tak dużej ilości sędziów, jaka byłaby ku temu niezbędna. Pamiętać należy, że fakt, że dana sprawa nie jest w danym momencie rozpoznawana, nie oznacza bezczynności Sądu, który przecież w tym czasie rozpoznaje inne sprawy. Niemożliwe jest rozpoznawanie wszystkich spraw jednocześnie, są one rozpoznawane według kolejności ich wpływu, co wyraźnie nakazuje Regulamin urzędowania sądów powszechnych, wskazując w § 48, iż sprawy rozpoznawane są według kolejności ich wpływu do sądu. W postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r. II S 33/12 LEX nr 1246709 wskazano, że Sąd ma obowiązek rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki wszystkie wniesione sprawy co oznacza, że nie można całkowicie abstrahować od obciążenia sędziego pracą.

Sąd Apelacyjny oczywiście rozumie, że każda sprawa dla strony jest najważniejsza, ale nie można abstrahować od realiów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w danym kraju i faktycznej wydolności tego systemu. Należy również zauważyć, że brak orzeczenia w sprawie nie pozbawia ubezpieczonego środków do życia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy podejmował czynności w rozsądnym terminie, dlatego też na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, oddalił skargę jako niezasadną.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak del. SSO Beata Górka